

Kan du huske. . Den første købmand i Bording

Når man sidder i Lokalarkivet i Bording og læser i gamle arkivalier bliver man let grebet af de mange spændende historier og oplysninger fra forhen.

I den næste tid vil jeg forsøge at viderebringe noget af det, jeg har læst, med den risiko det giver, at andre kender historierne langt bedre. En del har jeg selv små erindringer om, men meget har jeg kun læst om.

Om Bording sogn har man forhen betegnet som ”sognet med de 7 missionshuse.” (Om det senere.) Om Bording by kunne man også med rette sige ”Bording med de 7!! (mange) købmænd.”

Men i begyndelse var intet. Heller ikke i Bording. Før 1877 fandtes Bording ikke. Det, der var Bording, var bebyggelsen omkring Bording kirke. Men det vi i dag kender som Bording bestod dengang af to gårde: Overgaard og Nordergaard og nogle ejendomme, der var udstykket fra de to gårde. Området kaldtes Bodholt. Navnet findes stadig i folke-munde og vejnavn. Mange mennesker boede der ikke på egnen dengang. I hele Bodholt og Guldforhoved boede der under 300 mennesker, mens der i Ravnholt og Hestlund boede over 500 mennesker. Det var også i Ravnholt/Hestlund tingene foregik. Der var kro, fattighus og mange driftige landmænd. Og så var der en ung landmandssøn fra Ravnholt med en usædvanlig handelstalent.

Jens Christian Nielsen blev født i 1837. Som ung fattede han stor interesse for den tiltagende handel med uldvarer. Det var der penge i, troede han. Han og andre begyndte at

rejse rundt i hele landet for at sælge. Især tog I. C. Nielsen til København med uldpakken og tjente gode penge. Af fortjenesten købte han kolonialvarer og solgte i Ravnholt og omegn.

Lærer Sørensen, Bording, skriver i festskriften til Bording Sogns Spare- og Lånekasses 75 års Jubilæum i 1945 om Købmand I. C. Nielsen: *"Han havde i de første Aar et mindre Lager af Kolonialvarer hos sin Fader i Ravnholt og tog nu og da Varer i en Pose og vandrede til Kirkebyen for at gøre Forretning der (Kirkegængerne). Kaffebønner og brun Kandis, som den Gang spillede en stor Rolle, havde han i et Tørklæde."* Papir var en mangelvare og en unødigt udgift, mente han.

Så kom jernbanen til Bording I 1877. Og med det en helt ny tid. Mange nye muligheder lå nu lige for døren. Handelsvarer kunne nu sendes med tog: Tørv, svin, dyr o.a. Efter meget diskussion blev linjen fra Silkeborg til Herning lagt fast. Den skulle gå i en bue op til Engesvang og derefter til Bodholt, Ravnholt og Ikast. Lokalbefolkningen skulle være med til at bestemme, hvor stationerne skulle placeres. Selvfølgelig skulle der være stationer i Engesvang og Ikast. Men skulle det være station i Bording eller i Hestlund/Ravnholt? I den efterfølgende bitre strid mellem Ravnholt/Hestlund og Bodholt/Guldførhoved kom I. C. Nielsen til at spille en stor rolle.

I. C. Nielsen havde været meget forudseende. I 1876, mens jernbanelinjen var under opbygning, købte han således Højgaard nord for Bodholt og drev derfra handel med kolonialvarer. Han havde nok regnet med at der ville opstå en

by nord for banen. Det er også sket, men først hundrede år efter han købte gården.

Men først skulle stationen placeres i Bording. Det blev en sej og hård kamp mellem befolkningen i Ravnholt/Hestlund og Bodholt/Guldforhoved med I. C. Nielsen som hoveddebattør.

I bogen "Jyske byer og deres mænd," skriver lærer Laurits Højmark ,Bodholt skole: "*Det var først bestemt, at der skulle være station i Ravnholt (der hvor banen i dag krydser Skyggevej). Beboerne i nabobyen Bodholt under førerskab af købmand I. C. Nielsen gjorde alt for at få stationen flyttet dertil, og der begyndte en lang og bitter krig, hvis eftervirkninger sporedes i flere år.*" I. C. Nielsen fik god støtte af gårdmanden på Teglgård, Johan Darling. Han var en god "pennefører."

Bodholt vandt og Ravnholt/Hestlund tabte. (Gad vide, hvor populær I. C. Nielsen har været på hjemegnen i Ravnholt!!) Bording vandt altså, men det blev i første omgang kun til en holdeplads.

Med jernbanen kom byen. Først kom ledvogterhuset. Ligeledes lykkedes det efter mange tiltag at få bygget et andelsmejeri, og flere huse kom efterhånden til. Og med det var der grobund for forretninger. Den første forretning var en købmand og naturlig nok var det Jens Christian Nielsen – byens grundlægger. Igen havde han været forudseende. Kort før Bording holdeplads blev ophøjet til en station med stationsbygning, byggede I. C. Nielsen for 8000 kr. en stor og flot forretning tæt på stationen. Her drev han både kolonial- manufaktur- og isenkramhandel.

I det hele taget var I. C. Nielsen meget aktiv omkring hvad der skete i Bording stationsby. Bording Sogns Spare- og Lånekasse flyttede fra Bording Kirkeby til Bording Stationsby. I. C. Nielsen sad i flere år i sparekassens bestyrelse, ligesom han var med i sognerådet nogle år.

Det var ham, der skænkede jord til andelsmejeriet og han var også delagtig i forbindelse med at få spiritusbevilling til byen. Han havde sine meninger og handlede derefter og der var respekt om ham om end man ikke altid var enig med ham.

I 1903 overdrog I. C. Nielsen forretningen på stationsvej til sønnen Jens Martin Nielsen. 6 år senere, 1909, døde I. C. Nielsen. Et driftigt og aktivt menneske som Bording by har haft stor gavn af var ikke mere - men ikke glemt. Minderne og resultaterne af noget af det han gjorde, har vi stadig. Bygningen, han byggede, er i dag flot renoveret og lavet til lejligheder.

Sønnen J. M. Nielsen drev forretningen videre til 1939, hvorefter sønnesønnen Børge Nedergaard Nielsen drev købmandsbutik til 1977. Dermed sluttede Nielsen eventyret. Købmand Sørensen købte butikken og havde den til 1982? hvorefter der var tøjbutik en kort periode. Hermed slutter historien om den første købmand og hans købmandsbutik i Bording

Skrevet af Bent Hansen. Bording Lokalhistorisk Arkiv

Et meget spændende billede af I. C. Nielsens bygning på Stationsvej. Stor og prangende med tre skorstene. Spir for enden af gavlene og mange flotte reklameskilte, der fortæller om nogle af butikkens mange salgsvare bl.a. Tuborg øl. I vinduerne ses dåser placeret i en pyramide og foran ses møllehjul? til kværn, Jerntråd, store river, og længst til højre jernvinduer. På muren står: "Oplag af Svendborg Støbe-gods og Jernvinduer mm." Var det også I. C. Nielsens? Bemærk de to indgange. J. M. Nielsen står der på skiltet over dørene.

Ved siden af døren til venstre står der Manufakturforretning og isenkramforretning og nogle af de ting de sælger: legetøj, kranse, fjer og dun og meget mere. Bag den anden dør, var der kolonialvarer. I midten af huset var beboelse. Der hænger fine gardiner i vinduerne.

Hvem er personerne? Det ligner J. M. Nielsen, der står i døren. Billedet er fra efter 1903, efter at spiritusbevillingen er kommet til Bording og efter at sønnen J. M. Nielsen overtog butikken i 1903.

Billedet er taget omkring 1889. I forgrunden ses I. C. Nielsens forretning. Stor og flot ser det ud. Måske er det den første bygning, der er opført i Bording – næst efter ledvogterhuset.

Stationen i baggrunden af billedet blev bygget i 1888. Bemærk nybeplantningen.

Bygningerne er meget genkendelige i dag.

**Bent Hansen, Lokalthistorisk Arkiv Bording
Marts 2011**